

УДК 231.01

DOI <https://doi.org/10.30970/2307-1664.2019.25.11>

ТРИНІТАРНЕ ОДКРОВЕННЯ В БОГОСЛОВ'І КАРЛА БАРТА

Федір Стрижачук

*Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова,
Центр дослідження релігії
вул. Пирогова, 9, 01601, м. Київ, Україна*

Виникнення й розвиток ліберального богослов'я в протестантському середовищі та його вплив на теологічну думку в глобальному екуменічному масштабі призвів до витіснення на богословські маргінали християнської доктрини про Трійцю. Філософська думка Георга Гегеля мала тринітарний складник і спричинила певний вплив на відродження й розвиток тринітарного богослов'я у ХХ столітті. Проте в богословському середовищі ініціатором відродження доктрини про Трійцю був протестантський богослов Карл Барт. На відміну від Шлейєрмахера, в якого доктрина про Трійцю є завершенням його систематичного богослов'я, у К. Барта вона стала наріжним каменем, на якому стоїть уся будівля його богослов'я. Він помістив тринітарну доктрину в Прологомени Церковної догматики й показав її визначальну та основоположну роль для християнського богослов'я. Його тринітарне богослов'я є фактично аналізом фундаментального твердження «Бог відкриває Себе як Господь», у якому Бог Отець є Автором одкровення, Бог Син – об'єктивністю одкровення й Бог Дух Святий – суб'єктивністю одкровення. Бог Отець є Промовець, Бог Син є Словом Промовця й Дух Святий є засвоєним значенням Слова. Тринітарне богослов'я К. Барта створило апологетичний ефект проти антропологічної критики християнства Фейєрбахом. Він твердив, що богослов'я може бути зведене до антропології. Карл Барт показав, що в основі християнської віри лежить не релігійна свідомість, а одкровення триєдиного Бога. Християнська віра є результатом Божого одкровення, Сам Триєдиний Бог є Автором одкровення, його змістом і результатом. Не людина є ініціатором пізнання Бога, вона лише адресат одкровення, автором якого є Бог. Тринітарна доктрина одкровення К. Барта виключає будь-якого прихованого Бога, який знаходиться за, поряд чи поза межами Отця, Сина і Духа, триєдиного в Його одкровенні. Між буттям Бога і Його діями в тринітарній історії неможливо провести онтологічну демаркаційну лінію. Не існує дихотомії між буття Бога і становленням Бога. Триєдиний Бог завжди є Господом, і Він є вільний, незважаючи на те що Він ототожнюється з актом, становленням і саморозкриттям у одкровенні.

Ключові слова: християнське богослов'я, доктрина про Трійцю, Карл Барт, Георг Гегель, одкровення, буття, становлення.

Передумови богослов'я Карла Барта

Процеси, які відбувалися в богослов'ї ХІХ і початку ХХ століть сприяли маргіналізації доктрини про Трійцю. Психологічна концепція Трійці Августина з її акцентом на єдності триєдиного Бога, протестантська реформація з її підозрілим ставленням до богословської традиції та антитринітарні рухи після реформації, ліберальне богослов'я з його критикою традиційної доктрини про Трійцю й наголосом на сотеріології створили потужний кумулятивний ефект, який витіснив доктрину про Трійцю з належного їй центрального місця в християнському богослов'ї та церковному житті.

У ХІХ столітті можна вказати на філософа ідеаліста Георга Вільгельма Фрідріха Гегеля (1770–1831) як на предтечу тринітарного ренесансу ХХ століття. Гегель у своїй грандіозній ідеалістичній філософській системі розглядав християнське вчення про Трійцю як спосіб вираження релігійною мовою ідеї про Бога як Абсолютного Духа (Отця),

який досягає самоусвідомлення у скінченому (Син) та об'єднує різноманітність у Собі (як Дух) [6, с. 150]. Християнство виражає символічною мовою те, що філософія стверджує концептуальною мовою логічної думки. Трійця релігійного уявлення Отець, Син і Дух Святий у Гегеля представлена концепціями: універсальність, конкретність та індивідуальність. Отець є принципом універсальності, який шляхом само-диференціації переходить в історичну конкретність світу природи й кінцевого Духа, який досягає кульмінації в особі Ісуса Христа. Насамкінець конкретний Дух повертається в універсальну єдність індивідуальності, яка є Духом Святим у християнській спільноті, що перебуває у відновленому союзі з Богом. На початку XX століття спостерігається занепад ідеалізму й інтерес до тринітарної думки серед філософів затухає. Проте інноваційний філософський підхід Гегеля продукував значний імпульс до відновлення інтересу до доктрини про Трійцю серед богословів [3, с. 33]. Завдання, поставлені в дослідженні, та межі дослідження не дають нам змоги заглибитися в тринітарну думку Гегеля, проте його ідеї та вплив на тринітарне богослов'я XX століття були відмічені представниками тринітарного ренесансу сучасності. У XX столітті провідна роль у тринітарному мисленні переходить зі сфери філософії до богослов'я. Піонерами відродження тринітарного богослов'я у XX столітті були протестантський богослов Карл Барт (1886–1968) і римо-католицький богослов Карл Ранер (1904–1984). Ми розглянемо роль Карла Барта в тринітарному ренесансі XX століття.

Тринітарне богослов'я Карла Барта

Історики богослов'я вважають Карла Барта провідним християнським богословом XX століття. Даніель Харді впевнено заявляє: «Карл Барт, безсумнівно, був найвидатнішою фігурою в постреформаційному протестантському богослов'ї, можливо, навіть більш впливовою, ніж Фрідріх Шлайєрмахер у попередньому столітті, і його вплив поширюється далеко за межі цієї традиції» [5, с. 21]. Протягом усього XX століття його популярність і вплив були поза конкуренцією. Німецький богослов Юрген Мольтман говорить: «Довгий час у мене було враження, що як неможлива інша філософія після Гегеля, так неможливе інше богослов'я після Барта» [11, с. 126]. Гарі Дорін також відмічає: «Як видатний богослов століття, Карл Барт був єдиною фігурою, з якою всі інші богослови XX століття повинні були мати справу» [2, с. 131]. Деякі дослідники називали його «отцем сучасної церкви» і ставили його в ряд найбільш видатних мислителів християнства [12, с. 13]. По закінченні XX століття – на початку XX століття популярність богослов'я К. Барта не згасає, а продовжує стимулювати нові дослідження його богословської спадщини та переклади іншими мовами, в тому числі російською¹.

Заслуги Карла Барта серед християнських богословів полягають не лише в його загальному впливові й популярності, а у його вирішальному внеску у відродження тринітарного богослов'я. Після Шлайєрмахера та Гегеля в першій половині XX століття по обидві сторони Атлантики з'явилися богословські дослідження доктрини про Трійцю. Проте жодний внесок у відродження доктрини про Трійцю не був таким вагомим. Роберт Дженсон так оцінює роль К. Барта у відродженні тринітарного богослов'я: «Буде справедливо сказати, що головним здобутком сучасного богослов'я на екуменічному рівні є відродження й розвиток доктрини про Трійцю. Також буде справедливим заявити, що Барт був ініціатором цього досягнення» [7, с. 47].

Тринітарне одкровення

Богослови традиційно підкреслювали, що між доктриною про Трійцю і Божим особливим одкровенням є безпосередній зв'язок. Доктрина про Трійцю завжди вважалася

¹ Свідченням незгасаючої популярності богослов'я Карла Барта може слугувати переклад і публікація чотирьох томів Церковної Догматики російською мовою видавництвом ББИ у 2007–2015 рр.

доктриною, яка розкривається лише в особливому Божому одкровенні. Карл Барт запропонував ще більш щось оригінальне та радикальне: саме Боже одкровення має тринітарну структуру. Якщо його основний опонент у богословському діалозі, родоначальник ліберального богослов'я Фрідріх Шлайєрмахер розмістив доктрину про Трійцю в кінці своєї богословської системи у *Висновках*, назвавши її «парапетним каменем» богослов'я, Карл Барт помістив доктрину про Трійцю в *Пролегомени* до своєї програмної богословської праці *Церковна догматика*. Перша частина першого тому має назву *Доктрина про Слово Боже* [1]. Для К. Барта оцінкою та критерієм християнської проповіді може бути лише Слово Боже – Боже саморозкриття.

Традиційно християнські богослови вважали, що одкровення є необхідною умовою нашого знання про Трійцю. К. Барт говорить, що одкровення має тринітарну форму. Богослови минулого шукали аналогії Трійці у створеному світі або людській природі. К. Барт знаходить аналогію Трійці лише в самому Слові. Згідно з богослов'ям К. Барта, Слово Боже існує в трьох формах: усна церковна проповідь (проголошення), писане Слово Боже – Біблія й утілене Слово Боже – Ісус Христос. Проте це не три окремі Слова Бога, а одне Слово Боже в потрійній формі. Подібно до Осіб Трійці три форми Слова є відмінними одна від одної й водночас кожна з трьох форм є сповна Словом Божим. Як у Трійці, Отець стає відомим лише через Сина і Духа, так само одкровення Христа (втіленого Слова) стає відомим лише через Біблію і проповідь. А також як ми зустрічаємося із Сином через посередництво Святого Духу, так само послання Біблії приходить до нас Словом Божим через проповідь.

Ісус Христос як утілене Слово Боже є основою двох інших форм Слова Божого. Боже одкровення в будь-якій із трьох форм є подією, тим, що відбувається. Слово Боже – це динаміка Божого одкровення в проповіді й у Писанні. Боже Слово – це божественна дія. Коли Бог говорить – щось відбувається, Боже Слово продукує зміни.

Доктрина про Трійцю виникає вже в концепції проповіді. Гарі Дорін виражає ідею К. Барта так: «Слово Боже стає проповіддю, коли Дух Святий являє нам Бога. Дух походить від Отця і Сина, Слово як проповідь походить від одкровення втіленого Слова і Писання. Отець і Син являються через Духа Святого» [2, с. 78]. Поза одкровенням Бог є прихованим і невідомим. Завдяки втіленню Сина, Христос має божественну й людську природу, може являти людям Бога і представляти людей Богові. У такий спосіб Боже одкровення у Христі стає також нашим примиренням із Богом.

Стенлі Гренц справедливо називає розуміння одкровення К. Бартом тринітаризмом одкровення [3, с. 34]. З одного боку, Карл Барт наголошує, що є лише один спосіб пізнання триєдиного Бога – через Боже само-одкровення в Ісусі Христі; з іншого боку, тринітаризм одкровення поміщає дискусію про Трійцю на самий початок систематичного богослов'я як частину доктрини одкровення. Крім цього, доктрина про Трійцю не лише розміщена на початку богословської системи як пролегомени до богослов'я, вона також є основним структуроутворювальним принципом богословської дискусії.

На глибоке переконання К. Барта, фундаментальною тринітарною формулою, яка виражає центр біблійної істини, є твердження: «Бог відкриває Себе як Господь» [1, с. 306]. Це основоположне тринітарне твердження К. Барт вважає формою і змістом одкровення. Воно є «коренем доктрини про Трійцю». Одкровення є одкровенням божественного верховенства. Верховенство Бога означає свободу Бога бути Сином – Богом для нас. До цього твердження К. Барт ставить три запитання: (1) Хто є той Бог, який відкрив Себе? (2) Як Бог відкриває Себе? (3) Який ефект одкровення на особу, якій відкривається? У відповідях на ці три питання розкривається зміст тринітарної формули «Бог відкриває Себе як Господь». Ці відповіді такі: (1) Бог відкриває Себе. (2) Бог відкриває Себе через Себе. (3) Бог відкри-

ває про Себе [1, с. 340]. Перше питання К. Барта про Бога не «Що є Бог» – це питання природного богослов'я. Перше питання – «Хто є Бог», і відповідь на нього вказує на триєдиного Бога, явленого в Ісусі Христі. Отже, відповіді на ці три запитання говорять про триєдиного Бога: (1) Бог Отець відкриває Себе. (2) Бог відриває Себе через Сина. (3) Дух Святий відкриває про Бога. Той самий Бог є Богом, який відкриває, є подією одкровення й ефектом одкровення на реципієнта. Із цього факту К. Барт робить висновок, що доктрина про Боже одкровення має починатися з доктрини про триєдиного Бога [1, с. 296]. Отже, доктрина про Трійцю – це не що інше як аналіз цього фундаментального твердження «Бог відкриває Себе як Господь».

Більшість богословів до К. Барта вважали доктрину про Трійцю синтезом фундаментальних елементів християнського одкровення, таких як монотеїзм, божественність Христа і Духа, і їх єдність із Отцем. Для К. Барта доктрина про Трійцю є необхідним результатом «аналізу одкровення» як центрального факту, представленого в Біблії, – дії Бога в одкровенні [1, с. 356]. К. Барт уважає, що доктрина про Трійцю вкорінена виключно в особливому одкровенні. Він виступає проти будь-яких пошуків *vestigia trinitatis* (відбитків Трійці) у створеному світі.

Триєдиний Бог для К. Барта – це Суб'єкт одкровення (Отець), Об'єкт одкровення (Син) і процес сприйняття одкровення (Дух Святий). Алар Лаатс пояснює це фундаментальне твердження К. Барта так: «Згідно з богослов'ям Барта, Бог відкриває Себе як Бог Отець, тому що Він є Отцем Бога Сина і є антецедентом одкровення. Бог відкриває Себе як Син, коли приходить до нас... І Бог відкриває Себе як Дух Святий, приймаючи якого ми стаємо дітьми Бога» [9, с. 35]. Іншими словами, Бог Отець є Промовець, Бог Син є Словом Промовця і Дух Святий є засвоєним значенням Слова [1, с. 363–364]. Ісус Христос є об'єктивною дійсністю одкровення в історії, а Дух Святий є суб'єктивною дійсністю для віруючих у теперішньому часі. У тринітарній динаміці одкровення Бог є суб'єкт, акт та ефект або, по-іншому, суб'єкт, предикат та об'єкт. Але, щоб відбулося автентичне одкровення, суб'єкт одкровення повинен повторитися в предикаті й об'єкті. Отже, акт одкровення й ефект одкровення є рівними із суб'єктом одкровення. Згідно із цією логікою К. Барта, Бог є один Господь у потрібному самоповторенні [3, с. 40].

Учення К. Барта про роль Святого Духа в тринітарному одкровенні покликане показати свободу Бога в одкровенні, щоб уникнути тенденції редукції одкровення до антропологічних факторів [13, с. 188]. Одкровення має місце лише тоді, коли цього бажає Бог. Ні Біблія, ні що інше не є одкровенням. Одкровення стає реальністю лише тоді, коли Дух Святий наділяє здатністю слухати Слово. Можливість і дійсність одкровення не залежать від людських здібностей або дій.

Будуючи доктрину про Трійцю на базі одкровення, К. Барт намагається показати тісний зв'язок між Богом-у-Собі (іманентна Трійця) і Богом-для-нас (ікономічна Трійця). Він показує, що не існує іншого Бога поза Богом Священного Писання, який відкритий в Ісусі Христі. Бог, відомий з одкровення, є тим самим Богом, який є у вічності. К. Барт говорить: «Бог, Суб'єкт одкровення є ідентичним зі своїм Актом в одкровенні» [1, с. 340]. Проте К. Барт не вважає, що Бог може бути зведений до цього Акту одкровення, тоді як Бог є сповна представлений в одкровенні, Бог завжди залишається вільний – Він є антецедентом одкровення. Хоча одкровення розкриває життя триєдиного Бога, це життя залишається трансцендентним вічним прототипом одкровення. Через утілення Сина Бог радикально наблизив Себе до світу, ставши істотою у створеному світі, проте трансцендентність Бога і Його свобода дають Йому можливість відкритися або залишатися прихованим, творити або утриматися від творіння. Бог не є залежним ні від чого. Слово Боже є суверенним рішенням Бога.

Інтеграція доктрини про Трійцю в учення про Боже одкровення створила також апологетичний ефект. У XIX століття лівий гегеліанець Людвіг Фейєрбах (1804–1805) піддав критиці релігію, стверджуючи, що образ Бога в релігійній свідомості є нічим іншим як проекцією образу ідеальної людини на «трансцендентну сферу». Уся релігійна й богословська мова про Бога є лише мовою про ідеальну людську природу. У кінцевому результаті, теологія може бути зведена до антропології [3, с. 35]. Ліберальне богослов'я XIX століття, зробивши відправним пунктом богослов'я релігійну свідомість віруючої людини, підпадало під цю критику Фейєрбаха й не могло захистити себе належним чином. Карл Барт показав, що християнська віра є результатом Божого одкровення і Сам Трисидний Бог є Автором одкровення, його змістом і результатом. Не людина є ініціатором пізнання Бога, вона лише адресат одкровення, автором якого є Бог.

Боже буття і становлення

В одному зі своїх листів Дітріх Бонхеффер звинуватив Карла Барта в «позитивізмі одкровення» [10, с. 280]. Д. Бонхеффер уважає, що К. Барт вимагає від своєї аудиторії «з'їсти пташку або померти», тобто цілком прийняти одкровення без будь-яких застережень. Д. Бонхеффер виступав за збереження ідеї рівнів знання й важливості. Він уважав, що повинна зберігатися дисципліна таємниці. Лише в такий спосіб можна уникнути профанації християнської віри. Алан Торренс зазначає, що цю критику варто вважати за похвалу [14, с. 85]. Тринітарна доктрина одкровення Карла Барта виключає будь-якого прихованого Бога (*deus absconditus*), який «ховається» за, поряд чи поза межами Бога в Його одкровенні. Еберхард Юнгель також уважає, що тринітарна доктрина про Бога, яка інтегрована в доктрину про одкровення К. Барта, зберігає імунітет проти загрози поглинання доктрини про Бога будь-якою концепцією про природу буття [8, с. 23]. К. Барт розуміє, що варто уникати інтерпретації доктрини про Бога через попередньо прийняті засади про Боже буття, тому що Боже буття не може бути відокремлене від Божого одкровення й від позачасового «становлення Бога». Буття Бога варто тлумачити у світлі Його тринітарного реляційного буття. Між буттям Бога і Його «становленням» у тринітарній історії неможливо провести онтологічну демаркаційну лінію. Не існує дихотомії між буттям Бога і становленням Бога. Еберхард Юнгель у монографії *Боже буття у становленні* підсумовує сутність структури тринітарного богослов'я К. Барта так: «Боже буття як буття Бога Отця, Сина і Святого Духа є буттям у становленні» [8, с. 63]. На найбільш фундаментальному рівні Боже буття може бути інтерпретовано в термінах концепції *перехореси* як «само-реляційне буття». Не існує ніякої концепції буття або онтологічної необхідності, яка б передувала тринітарній природі Бога. Не існує ніякої онтологічної детермінанти «поза» тринітарною реляційною природою Бога.

Підхід Карла Барта варто відрізнити від концепції *процес теїзму*, в якому Боже буття підводиться під категорії темпоральності і становлення в часі. Для К. Барта, на відміну від процесу теїзму, Бог є вічно завершеним у Своему тринітарному житті. Буття Бога у становленні, за К. Бартом, також відрізняється від ідеалістичної концепції гегеліанського типу, в якій динаміка становлення є необхідністю. Трисидний Бог завжди є Господом, і Він є вільний, незважаючи на те що Він ототожнюється з актом, становленням і саморозкриттям в одкровенні. При цьому К. Барт наголошує на особистості Бога. Не людина є кращим прикладом особистості, і шукати справжнє значення поняття «особистість» не варто в повсякденному мовленні, в психологічних теоріях чи антропології. Бог є особистістю *par excellence*, а на людину це поняття лише поширюється [14, с. 86]. Бог існує у Своїй дії. Він є у Своему рішенні. Він є Своє рішення. Це є особистість Бога.

Отже, розвиток ліберального богослов'я в протестантизмі та його вплив на теологічну думку в глобальному масштабі призвів до маргіналізації доктрини про Трійцю.

Філософська думка Георга Гегеля мала тринітарний складник і спричинила певний вплив на відродження й розвиток тринітарного богослов'я. Проте в богословському середовищі ініціатором відродження доктрини про Трійцю був Карл Барт. Він зробив доктрину про Трійцю наріжним каменем свого богослов'я, помістив тринітарну доктрину в *Прологомени Церковної догматики* й показав її визначальну роль для християнського богослов'я. Його тринітарне богослов'я є фактично аналізом фундаментального твердження «Бог відкриває Себе як Господь», у якому Бог Отець є Автором одкровення, Бог Син – об'єктивністю одкровення і Бог Дух Святий – суб'єктивністю одкровення. Тринітарне богослов'я К. Барта створило апологетичний ефект проти антропологічної критики християнства Фейєрбахом, тому що показало, що в основі християнської віри лежить не релігійна свідомість, а одкровення триєдиного Бога.

Список використаної літератури

1. Barth K. Church Dogmatics 1.1 ed. G.W. Bromiley and T.F. Torrance, trans. G.W. Bromiley. 2nd ed. Edinburgh : T. & T. Clark, 1975.
2. Dorrien, Gary J. The Barthian revolt in modern theology: theology without weapons. 1st ed. Louisville, Ky : Westminster John Knox Press, 2000.
3. Grenz, Stanley J. Rediscovering the triune God: the Trinity in contemporary theology. Minneapolis : Fortress Press, 2004.
4. The social God and the relational self: a trinitarian theology of the imago Dei. 1st ed. Louisville, Ky : Westminster John Knox Press, 2001.
5. Hardy, Daniel W. «Karl Barth». В The modern theologians: an introduction to Christian theology since 1918. 3rd ed. / edited by David F. Ford with Rachel Muers., 819. The Great Theologians. Oxford: Blackwell Publishing, 2005.
6. Hill, William J. The three-personed God: the Trinity as a mystery of salvation. Washington, D.C : Catholic University of America Press, 1982.
7. Jenson, Robert W. «Karl Barth». В The Modern Theologians: An Introduction To Christian Theology In The Twentieth Century by David F. Ford (Editor), 1:772. New York: Blackwell, 1989.
8. Jüngel, Eberhard. The Doctrine of the Trinity: God's Being Is in Becoming. Monograph Supplements to the Scottish Journal of Theology ; 4. Grand Rapids, Mich: W. B. Eerdmans Pub. Co, 1976.
9. Laats, Alar. Doctrines of the Trinity in Eastern and Western theologies: a study with special reference to K. Barth and V. Lossky. Studies in the intercultural history of Christianity ; Studien zur interkulturellen Geschichte des Christentums, vol. 114 = vol. 114. Frankfurt am Main ; New York: P. Lang, 1999.
10. Bonhoeffer, Dietrich. Letters and Papers from Prison. Princeton, N.J. : Recording for the Blind & Dyslexic, 2006.
11. Moltmann, Jürgen. History and the Triune God: Contributions to Trinitarian Theology. New York : Crossroad, 1992.
12. Mueller, David L, и Bob E Patterson. Karl Barth, 2016.
13. Powell, Samuel M. The Trinity in German thought. Cambridge, U.K. ; New York: Cambridge University Press, 2001.
14. Torrance, Alan. «The Trinity». В The Cambridge companion to Karl Barth, ed. John Webster, 72–91. Cambridge Companions to Religion. Cambridge: Cambridge University Press, 2000.

TRINITARIAN REVELATION IN THEOLOGY OF KARL BARTH**Fedir Stryzhachuk***National Pedagogical Dragomanov University,
Center for the Study of Religion
Pirogov St., 9, 01601, Kyiv, Ukraine*

The emergence and development of liberal theology in the Protestant environment and its impact on theological ecumenical thought on a global scale led to the displacement of the Christian doctrine of the Trinity into the theological margins. The philosophical thought of George Hegel had a Trinitarian component and had some influence on the revival and development of Trinitarian theology in the 20th century. However, in the theological milieu, Protestant theologian Karl Barth was the initiator of the renaissance of the doctrine of the Trinity. Unlike Schleiermacher, whose doctrine of the Trinity is the end of his systematic theology, in Barth dogmatics it became the cornerstone on which the entire building of his theology stands. He placed the Trinitarian doctrine in the Prolegomena of Church doctrine and demonstrated its decisive and fundamental role for Christian theology. His Trinitarian theology is in fact an analysis of the fundamental statement, "God reveals Himself as Lord", in which God the Father acts as the Author of revelation, God the Son as the objectivity of revelation, and God the Holy Spirit as the subjectivity of revelation. God the Father is the Speaker, God the Son is the Word of the Speaker and the Holy Spirit is the perceived meaning of the Word. The Trinitarian theology of Barth created an apologetic effect against the anthropological criticism of Christianity by Feuerbach. He argued that theology could be reduced to anthropology. Karl Barth showed that the Christian faith is not based on religious consciousness but on the revelation of the Triune God. The Christian faith is the result of God's revelation and the Triune God Himself is the Author of the revelation, its content and result. Not man is the initiator of the knowledge of God, he is only the addressee of revelation, the author of whom is God. The Trinitarian doctrine of the revelation of Barth excludes any hidden God who is beyond, behind, or outside the Father, Son, and Spirit, threefold God in His revelation. It is impossible to draw an ontological demarcation line between the existence of God and His actions in Trinitarian history. There is no dichotomy between being God and becoming God. The Triune God is always Lord and He is free, even though He is identified with the act, the formation and the self-revelation.

Key words: Christian theology, doctrine of the Trinity, Karl Barth, Georg Hegel, revelation, being, becoming.